

Předarchivní péče – základní pojmy

- Spisová služba
- Předarchivní péče
- Správní úřad

Předarchivní péče - legislativa

- Zákon č. 499/2004 Sb. v platném znění
- Vyhláška č. 259/2012 Sb.
- Metodický návod pro kontrolu výkonu ERMS u veřejnoprávních původců

Předarchivní péče – výkon státní správy

- § 42

(1) Archivy se člení na

- a) veřejné archivy,
- b) soukromé archivy.

(2) Veřejnými archivy jsou

- a) Národní archiv,
- b) Archiv bezpečnostních složek,
- c) státní oblastní archivy,
- d) specializované archivy,
- e) bezpečnostní archivy,
- f) archivy územních samosprávných celků.

(3) Soukromými archivy jsou ostatní archivy zřizované fyzickými nebo právníckými osobami.

Předarchivní péče – výkon státní správy

- § 43

Postavení správních úřadů na úseku archivnictví a výkonu spisové služby mají

a) ministerstvo,

b) Národní archiv, Archiv bezpečnostních složek a státní oblastní archivy,

c) příslušná ministerstva a další ústřední správní úřady, Česká národní banka, bezpečnostní sbory a zpravodajské služby České republiky,²⁰⁾ pokud si zřídily specializovaný nebo bezpečnostní archiv; obdobné postavení mají Kancelář Poslanecké sněmovny, Kancelář Senátu a Kancelář prezidenta republiky.

Předarchivní péče – výkon státní správy (Národní archiv)

- § 46

(1) Národní archiv

a) kontroluje výkon spisové služby u

1. organizačních složek státu s celostátní působností s výjimkou těch, u kterých tuto působnost vykonává Archiv bezpečnostních složek,
2. státních příspěvkových organizací zřízených zákonem a státních příspěvkových organizací zřízených organizační složkou státu s celostátní působností,
3. veřejných výzkumných institucí zřízených organizační složkou státu s celostátní působností,
4. právnických osob s celostátní působností zřízených zákonem,

b) provádí výběr archiválií ve skartačním řízení u

1. původců uvedených v písmenu a),
2. původců uvedených v písmenu c), kteří si zřídili soukromý archiv,
3. původců uvedených v § 49 odst. 1 písm. c) bodech 13 až 15, kteří si zřídili soukromý archiv,
4. vrcholných nebo obdobných orgánů původců uvedených v písmenu c), kteří požádají o výběr archiválií ve skartačním řízení,

Předarchivní péče – výkon státní správy (Národní archiv)

c) provádí výběr archiválií mimo skartační řízení u vrcholných nebo obdobných orgánů

1. politických stran,
2. politických hnutí,
3. spolků,
4. odborových organizací,
5. organizací zaměstnavatelů,
6. profesních komor,
7. církví,
8. náboženských společností,
9. nadací,
10. nadačních fondů,
11. ústavů,
12. obecně prospěšných společností,

d) provádí výběr archiválií mimo skartační řízení u dokumentů nabídnutých České republice darem nebo ke koupi a u dokumentů nalezených nebo u dokumentů vlastníků, kteří o to požádají,

Předarchivní péče – výkon státní správy (Národní archiv)

- e) rozhoduje o námitkách proti protokolu o provedeném skartačním řízení a protokolu o provedeném výběru archiválií mimo skartační řízení (§ 10 odst. 3 a § 12 odst. 3) podaných původcem nebo vlastníkem dokumentu, u kterého provádí výběr archiválií,
- f) posuzuje protokoly o provedeném skartačním řízení a o provedeném výběru archiválií mimo skartační řízení specializovaných archivů organizačních složek státu s celostátní působností a jimi zřízených státních příspěvkových organizací a specializovaných archivů právnických osob zřízených zákonem s celostátní působností,
- h) ukládá sankce podle tohoto zákona za správní delikty fyzickým a právnickým osobám, u nichž kontroluje výkon spisové služby a u nichž provádí výběr archiválií, včetně těch, které zřídily specializované archivy nebo soukromé archivy,

Předarchivní péče – výkon státní správy

Obdobně jako NA mají povinnosti a práva stanoveny i ostatní veřejné archivy

- § 51

(1) Organizační složky státu, bezpečnostní sbory, zpravodajské služby České republiky, státní příspěvkové organizace, státní podniky, vysoké školy, školy, Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, veřejné výzkumné instituce s výjimkou těch, u kterých plní funkci zřizovatele Akademie věd České republiky, a právnické osoby zřízené zákonem mohou zřizovat specializované archivy.

- § 52

Specializovaný archiv

a) s výjimkou Národního filmového archivu dohlíží na výkon spisové služby u svého zřizovatele a jím zřízených organizačních složek státu a státních příspěvkových organizací, dohlíží na činnost správního archivu svého zřizovatele, pokud ho má zřízen,

b) provádí výběr archiválií ve skartačním řízení u původců, u nichž dohlíží na výkon spisové služby,

c) provádí výběr archiválií mimo skartační řízení z dokumentů nabídnutých zřizovateli darem, ke koupi nebo do úschovy a z dokumentů vlastníků, kteří o to požádají, a s výjimkou Národního filmového archivu též výběr archiválií mimo skartační řízení u původců uvedených v písmenu a),

Předarchivní péče – výběr archiválií

- Veřejnoprávní a určení původci

- § 3

(2) Povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají za podmínek stanovených tímto zákonem také

a) obchodní společnosti a družstva s výjimkou bytových družstev, pokud jde o dokumenty uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu,

b) politické strany, politická hnutí, spolky, odborové organizace, organizace zaměstnavatelů, církve a náboženské společnosti, profesní komory, nadace, nadační fondy, ústavy a obecně prospěšné společnosti,

c) notáři, pokud jde o dokumenty uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu,

(dále jen „soukromoprávní původci“).

Předarchivní péče – výběr archiválií

3) Povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají dále právní nástupci veřejnoprávních a soukromoprávních původců, jde-li o dokumenty, ke kterým měli tuto povinnost již tito původci.

(4) Povinnost uchovávat dokumenty a umožnit výběr archiválií mají dále podnikatelé, kterým bylo uděleno státní povolení k provozování živnosti vedení spisovny (dále jen „koncese k vedení spisovny“), jde-li o dokumenty, ke kterým mají tuto povinnost veřejnoprávní původci, soukromoprávní původci nebo jejich právní nástupci a které byly veřejnoprávními původci, soukromoprávními původci nebo jejich právními nástupci těmto podnikatelům předány k zajištění odborné správy.

(5) V případě dokumentů v digitální podobě se jejich uchováváním rozumí rovněž zajištění věrohodnosti původu dokumentů, neporušitelnosti jejich obsahu a čitelnosti, tvorba a správa metadat náležejících k těmto dokumentům v souladu s tímto zákonem a připojení údajů prokazujících existenci dokumentu v čase. Tyto vlastnosti musí být zachovány do doby provedení výběru archiválií.

(6) Výběr archiválií provádí archiv podle své působnosti (dále jen "příslušný archiv").

Předarchivní péče – výběr archiválií

- § 4

Kritériem výběru archiválií je trvalá hodnota dokumentu vzhledem k

a) době vzniku,

b) obsahu,

c) původu,

d) vnějším znakům.

Předarchivní péče – výběr archiválií

- § 5

(1) Podle doby vzniku se příslušným archivem za archiválie vybírají

a) dokumenty vzniklé do roku 1850,

b) dokumenty z oborů průmyslové a zemědělské výroby, úvěrové soustavy a pojišťovnictví, finančního a důlního podnikání včetně patentů na významné vynálezy vzniklé do roku 1900,

c) fotografické záznamy vzniklé do roku 1900,

d) zvukové záznamy vzniklé do roku 1930,

e) filmové záznamy vzniklé do roku 1930.

(2) Podle obsahu se za archiválie příslušným archivem vybírají dokumenty, které mají trvalou hodnotu danou jejich politickým, hospodářským, právním, historickým, kulturním, vědeckým nebo informačním významem; k výběru musí být vždy předloženy dokumenty uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu.

(3) Podle původu se za archiválie příslušným archivem vybírají dokumenty, které mají trvalou hodnotu vzhledem k významu, funkci anebo postavení jejich původce.

(4) Podle vnějších znaků se za archiválie příslušným archivem vybírají dokumenty, které mají trvalou hodnotu vzhledem k jejich výtvarné hodnotě, jazyku, písmu, psací látce, způsobu vyhotovení, případně i dalším obdobným vlastnostem.

Předarchivní péče – výběr archiválií

- § 6

Výběr archiválií z dokumentů původců provádí příslušný archiv ve skartačním řízení nebo mimo skartační řízení.